

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_ZSV_043
Předmět:	Základy společenských věd
Tematický okruh:	Člověk jako občan
Autor, spoluautor:	Mgr. Markéta Macháčková
Název DUMu:	Formy státu
Pořadové číslo DUMu:	3
Stručná anotace:	Výukový materiál se zabývá problematikou typů státu dle různých kritérií. Jednotlivá kritéria jsou vysvětlena a doplněna o konkrétní formu státu. Uvedené úlohy slouží k upevnění učiva a k celkovému přehledu o současné situaci ve světě.
Ročník:	3.
Obor vzdělání:	63 – 41 – M/01 Ekonomika a podnikání, 65 – 44 - M/02 Cestovní ruch
Metodický pokyn:	Žák použije snímky závěrečného testu a vyřeší uvedené úlohy.
Výsledky vzdělávání:	Žák dokáže charakterizovat základní formy státu a uvést rozdíly mezi jednotlivými formami. Je schopen ke každé formě státu uvést příklady ze současné doby i z minulosti.
Vytvořeno dne:	4. 3. 2012
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Formy státu

Formy státu

- forma státu se určuje podle 2 základních kritérií:
  1. podle toho, kdo vládne
  2. podle územního členění (územní struktury)

Formy státu, podle toho, kdo vládne

1. Teokracie – „vláda boha“ (panovník vykonává boží vůli)
2. Monarchie – dědičná a doživotní vláda panovníka
⇒ existuje několik typů monarchií:
  - a) panovníkova moc je neomezená = **absolutní monarchie**
  - b) panovníkova moc je omezená
    - parlamentem = **parlamentní monarchie**
    - ústavou = **konstituční monarchie**

3. Republika – hlavou státu je obvykle prezident, který je volen (parlamentem nebo přímo občany) na určité období

⇒ existuje několik typů republik:

- a) **parlamentní republika** – pravomoci prezidenta jsou omezené, velký význam má parlament, který může vyslovit nedůvěru vládě
- b) **prezidentská republika** – prezident má výrazné pravomoci

Úkoly

1. Napište 5 evropských monarchií a určete u nich konkrétní typy.
2. Napište 5 evropských republik a určete u nich konkrétní typy.
3. Která forma (republika nebo monarchie) ve 20. století převládá a proč?

Formy státu podle územní struktury

1. Jednotný (unitární) stát – existuje v něm jednotná soustava nejvyšších institucí (jedna vláda, jeden parlament)
  - rozlišujeme: **centralizovaný** (řízen z 1 centra)
decentralizovaný (více center)
2. Složený stát – skládá se z více jednotek, které mají vlastní instituce
  - ⇒ existují 2 typy složených států:
    - a) **federace** – pevný svazek států
    - b) **konfederace** – volný svazek států

Úkoly

1. V jakém období bylo Československo federací, popište ji.
2. Uvedte příklad konfederace, zjistěte o ní další informace.
3. Je Česká republika centralizovaným státem?

Závěrečný test

1. Rozhodněte, zda jsou uvedené státy monarchiemi:

Polsko, Dánsko, Itálie, Německo, Švédsko, Francie, Velká Británie

2. Přiřadte uvedené země k parlamentní nebo k prezidentské republice

Slovensko, Francie, Česká republika, Polsko, Spojené státy americké, Itálie, Německo

3. Popište ČR podle všech uvedených charakteristik

4. Rozdělte uvedené pojmy, ke 2 kritériím, podle kterých rozlišujeme formu státu

monarcha, Evropská unie, volený prezident, federace, absolutní monarchie, jednotná soustava nejvyšších institucí

Hlava státu	Územní struktura

Řešení závěrečného testu

1. Polsko (NE), Dánsko (ANO), Itálie (NE), Německo (NE), Švédsko (ANO), Francie (NE), Velká Británie (ANO)

2. **Parlamentní:** *Slovensko, Česká republika, Polsko, Itálie*
Prezidentská: *Francie, USA, Německo*

3. **ČR je parlamentní monarchie, jednotný, centralizovaný stát**

4.

Hlava státu	Územní struktura
monarcha	Evropská unie
Volený prezident	federace
Absolutní monarchie	Jednotná soustava nejvyšších institucí

Použitá literatura

ŘÍCHOVÁ, Blanka. Úvod do současné politologie: Srovnávací analýza demokratických politických systémů. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 207 s. ISBN 80-717-8628-4

DVOŘÁK, Jan. Odmaturuj! ze společenských věd. Aktualiz. vyd. 1. Brno: Didaktis, c2008, 256 s. ISBN 978-80-7358-122-0